Четвъртък, 29 април 2021 г.

P9_TA(2021)0148

Убийството на Дафне Каруана Галиция и принципите на правовата държава в Малта

Резолюция на Европейския парламент от 29 април 2021 г. относно убийството на Дафне Каруана Галиция и принципите на правовата държава в Малта (2021/2611(RSP))

(2021/C 506/09)

Европейският парламент,

— като взе предвид членове 2, 4, 5, 6, 7, 9 и 10 от Договора за Европейския съюз,

— като взе предвид член 20 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

— като взе предвид членове 6, 7, 8, 10, 11, 12 и 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“),

— като взе предвид своите резолюции от 15 ноември 2017 г. ([1]), 28 март 2019 г. ([2]) и 16 декември 2019 г. ([3]) относно положението с принципите на правовата държава в Малта,

— като взе предвид изслушванията, размените на мнения и посещенията на делегации, проведени от 15 ноември 2017 г. досега от Групата за наблюдение на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права към комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи,

— като взе предвид последната размяна на писма между председателя на Групата за наблюдение на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права и министър-председателя на Малта, проведена през април 2021 г.,

— като взе предвид Резолюция 2293(2019) на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа от 26 юни 2019 г., озаглавена „Убийството на Дафне Каруана Галиция и принципите на правовата държава в Малта и извън нея: да се гарантира разкриването на цялата истина“,

— като взе предвид доклада относно последващите действия във връзка с Резолюция 2293(2019) на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа, одобрен на 8 декември 2020 г. от комисията по правни въпроси и права на човека на Парламентарната асамблея,

— като взе предвид становището на Венецианската комисия от 8 октомври 2020 г. относно десет акта и законопроекта за прилагане на законодателни предложения, предмет на становище CDL-AD(2020)006,

— като взе предвид доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2020 г.,

— като взе предвид решението на Съда на Европейския съюз от 20 април 2021 г. по дело C-896/19, Repubblika срещу Il-Prim Ministru ([4]);

— като взе предвид член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,

А. като има предвид, че Европейският съюз се основава на ценности като зачитане на човешкото достойнство, свобода, демокрация, равенство, принципите на правовата държава и зачитане на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства; като има предвид, че тези ценности са универсални и общи за държавите членки;

Б. като има предвид, че спазването на принципите на правовата държава и зачитането на демокрацията, правата на човека и основните свободи, както и на ценностите и принципите, заложени в договорите на ЕС и в международните инструменти в областта на правата на човека, са задължения на Съюза и на неговите държави членки и трябва да бъдат спазвани; като има предвид, че в съответствие с член 2, член 3, параграф 1 и член 7 от ДЕС Съюзът разполага с възможността да предприема действия, за да защитава общите ценности, на които се основава;

([1]) ОВ C 356, 4.10.2018 г., стр. 29.
([2]) ОВ C 108, 26.3.2021 г., стр. 107.
([3]) Приети текстове, P9_TA(2019)0103.
([4]) Решение на Съда от 20 април 2021 г. Repubblika срещу Il-Prim Ministru (Judgment of 20 April 2021, Repubblika v Il-Prim Ministru, C-896/19, ECLI:EU:C:2021:311.)

В. като има предвид, че Хартата е част от първичното законодателство на ЕС; като има предвид, че свободата на изразяване на мнение и свободата и плурализмът на медиите са заложени в член 11 от Хартата и в член 10 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ);

Г. като има предвид, че независимостта на съдебната система е заложена в член 19, параграф 1 от ДЕС, член 47 от Хартата и в член 6 от ЕКПЧ и е основно изискване за демократичния принцип на разделение на властите;

Д. като има предвид, че системният отказ на една държава членка да спазва основните ценности на Европейския съюз и Договорите, към които свободно се е присъединила, засяга ЕС като цяло;

Е. като има предвид, че малтийската разследваща журналистка и блогърка Дафне Каруана Галиция, която разследваше корупцията, беше убита на 16 октомври 2017 г. чрез взривяване на бомба в колата ѝ; като има предвид, че тя беше подложена на тормоз и многобройни заплахи под формата на заплашителни телефонни обаждания, писма и текстови съобщения, също така срещу къщата ѝ беше извършен палеж и кучето ѝ беше убито; като има предвид, че на 16 март 2021 г. направилият самопризнания наемен убиец е свидетелствал в съда, че две години преди убийството на Дафне Каруана Галиция е имало предишен и отделен заговор за нейното убийство чрез пушка AK-47;

Ж. като има предвид, че разследванията на убийството, проведени от малтийските органи с помощта на Европол, до момента са довели до идентифицирането, повдигането на обвинения и текущо съдебно производство срещу няколко заподозрени лица и на един вероятен поръчител на убийството, а именно собственикът на базираното в Дубай дружество 17 Black Ltd. и бивш член на Съвета на директорите на ElectroGas Malta Ltd.; като има предвид, че Федералното бюро за разследване също участва в разследванията;

З. като има предвид, че един от предполагаемите съучастници и някои записи, представени в съдебното производство, замесиха бившия началник на кабинета на министър-председателя на Малта в планирането, финансирането и/или опита за прикриване на убийството;

И. като има предвид, че бившият началник на кабинета на министър-председателя подаде оставка на 26 ноември 2019 г. след разпит от полицията във връзка с убийството на Дафне Каруана Галиция; като има предвид, че той заедно с няколко от неговите бизнес партньори беше задържан и обвинен в изпиране на пари, измама, корупция и фалшификации на 20 март 2021 г. във връзка с отделен случай, по който е работила Дафне Каруана Галиция; като има предвид, че той беше освободен под гаранция от предварително задържане на 5 април 2021 г.;

Й. като има предвид, че тогавашният министър на туризма на Малта, по-рано министър на енергетиката, подаде оставка на 26 ноември 2019 г.; като има предвид, че консорциум от разследващи журналисти публикува подробен доклад относно бизнес връзките на китайско семейство с бившия министър на енергетиката, както и с бившия началник на кабинета на министър-председателя ([5]); като има предвид, че се твърди, че китайското семейство е изиграло централна роля в преговорите за инвестиция на стойност 380 милиона евро от държавното дружество Шанхайска електрическа енергия (Shanghai Electric Power) в малтийското държавно енергийно дружество Enemalta и притежава дружествата Dow's Media Company и Macbridge, като последното е планирало да плати до 2 милиона щатски долара на дружества от Панама, контролирани от бившия министър на енергетиката и бившия началник на кабинета на министър-председателя; като има предвид, че разследванията на тези търговски сделки бяха в центъра на работата на Дафне Каруана Галиция, когато тя беше убита;

К. като има предвид, че в края на 2019 г. започна публично независимо разследване на убийството на Дафне Каруана Галиция, което още продължава;

Л. като има предвид, че един от заподозрените по висящото съдебно дело за убийството на Дафне Каруана Галиция беше помилван от президента заради участието му в отделно съдебно дело и свидетелства под клетва; като има предвид, че според неговите показания бившият министър на икономиката може би е участвал в заговор за убийство на журналист и че действащ министър от правителството е замесен в тежко престъпление, като това предизвика спекулации във връзка с опита за обир на седалището на банка HSBC в Корми през 2010 г., довел до престрелка с полицията;

([5]) „Специален доклад: Пътят на парите от разследването на убийството на Дафне се простира до Китай“, „Ройтерс“, 29 март 2021 г.

Четвъртък, 29 април 2021 г.

М. като има предвид твърденията, че бившият парламентарен секретар по граждански права и реформи в малтийското Министерство на правосъдието, равенството и управлението е приел парични средства от лицето, обвинено в поръчването на убийството на Дафне Каруана Галиция, след като тя е посочила, че е действала като брокер при планирана продажба на недвижим имот през 2019 г.; като има предвид, че тази продажба на недвижим имот никога не се е осъществила;

Н. като има предвид, че продължават да съществуват сериозни опасения по отношение на борбата с корупцията и организираната престъпност в Малта, както е посочено в Доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2020 г.; като има предвид, че съществуващите стандарти за превенция, разследване и наказателно преследване очевидно са неподходящи; като има предвид, че това заплашва да подкопае доверието на гражданите в публичните институции, което води до опасни връзки между престъпни групи и публичните органи; като има предвид, че корупцията е основният фактор за развитието на организираната престъпност; като има предвид, че е стартиран проект за структурна реформа с цел преодоляване на пропуските и укрепване на институционалната рамка за борба с корупцията, включително правоприлагането и наказателното преследване;

О. като има предвид , че срещу журналисти, особено, но не само срещу разследващите журналисти, все по-често се завеждат т.нар. „стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността“ (SLAPP), чиято цел е единствено да възпрепятстват тяхната работа, да избегнат обществения контрол и да попречат на подвеждането под отговорност на органите, като по този начин оказват възпиращ ефект върху свободата на медиите; като има предвид, че към момента на нейното убийство активите на Дафне Каруана Галиция са били замразени с обезпечителни заповеди, издадени във връзка с четири дела за клевета, заведени от бившия министър на икономиката на Малта и неговия помощник; като има предвид, че тези дела са сред 42 граждански дела за клевета, заведени срещу нея към момента на смъртта ѝ, включително дело, заведено от тогавашния министър-председател, две от тогавашния министър на туризма и две от началника на кабинета на тогавашния министър-председател;

1. изразява дълбока загриженост относно последните разкрития в разследванията на убийството на Дафне Каруана Галиция, по-специално относно евентуалното участие на министри от правителството и на политически назначени лица; признава напредъка, постигнат в разследванията на убийството; отново заявява обаче, че неотдавнашните разкрития повдигат нови въпроси относно случая и свързаните с него разследвания;

2. призовава настоятелно правителството на Малта да предостави всички необходими ресурси за изправяне пред съда не само на всяко лице, замесено в убийството на Дафне Каруана Галиция, но и на лицата, замесени във всички други случаи, които понастоящем се разследват или за които се съобщава и които тя е разкрила преди убийството си; счита, че работата на Дафне Каруана Галиция е от съществено значение за разкриването на корупцията в Малта и че последните развития по свързани разследвания потвърждават първостепенното значение на независимите медии и активното гражданско общество като основни стълбове на правосъдието, демокрацията и принципите на правовата държава;

3. повтаря призива си за пълно и непрекъснато ангажиране на Европол във всички аспекти на разследването на убийството и всички свързани с него разследвания; призовава за засилване на участието на Европол, тъй като то води до резултати;

4. приветства продължаването на публичното независимо разследване на убийството на Дафне Каруана Галиция; призовава правителството и компетентните органи на Малта да изпълнят изцяло всички препоръки, произтичащи от разследването;

5. изразява загриженост относно многократното предлагане и използване на президентски помилвания в контекста на съдебния процес за убийството; подчертава, че свидетелските показания, дадени във връзка с други престъпления, следва да бъдат много внимателно оценявани и не следва да се използват за избягване на пълното правосъдие за убийство; отбелязва обаче, че помилването и споразумението за решаване на делото са два от елементите, довели до задържането през ноември 2019 г. на едно лице, заподозряно за поръчване на убийството;

6. признава постигнатия напредък, макар и силно забавен, по някои от разследванията по свързани случаи на изпиране на пари и корупция, по-специално по отношение на бившия началник на кабинета на министър-председателя; подчертава обаче, че последните свидетелски показания и разкрития насочиха вниманието към нови подозрителни факти и потенциални престъпни деяния и поради това призовава малтийските органи незабавно да започнат и да ускорят разследванията по тези случаи, включително евентуалните опити на длъжностни лица да прикрият доказателства и да възпрепятстват разследванията и съдебните производства;

7. счита, че всички твърдения за корупция и измами, особено на високо политическо равнище, следва да бъдат разследвани и преследвани по съдебен ред с необходимата строгост и на подходящо равнище, включително във връзка с евентуалното участие на чуждестранни участници; поставя под въпрос дали е целесъобразно твърденията срещу бившия парламентарен секретар по гражданските права и реформи да бъдат разследвани единствено от комисаря за стандартите в обществения живот;

8. отново заявява, че малтийското правителство трябва да разглежда борбата срещу организираната престъпност, корупцията и сплашването на журналисти като основен приоритет;

9. признава, че в своето решение от 20 април 2021 г. Съдът на ЕС установи, че разпоредбите, въведени с малтийската конституционна реформа от 2016 г. относно назначаването на членове на съдебната власт, засилват независимостта на съдебната система и следователно са в съответствие с правото на ЕС;

10. изразява дълбоко съжаление, че събитията в Малта през годините доведоха до сериозни и постоянни заплахи за принципите на правовата държава, демокрацията и основните права, включително въпроси относно свободата на медиите, независимостта на правоприлагащите органи и съдебната власт от политическа намеса и свободата на мирни събрания; счита, че конституционните гаранции по отношение на разделението на властите следва да бъдат допълнително укрепени; отбелязва, че след изпълнението на някои от препоръките на Комисията, Съвета на Европа и Венецианската комисия правителството на Малта постигна напредък по отношение на принципите на правовата държава; насърчава правителството на Малта да продължи да полага усилия за укрепване на своите институции;

11. изразява дълбока загриженост във връзка с някои от констатациите на Комисията в нейния Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. по отношение на Малта, и по-специално констатацията за „утвърдени модели на корупция“; въпреки това приветства стартирането на проекта за структурна реформа; отново призовава Комисията да използва всички инструменти и процедури, с които разполага, за да гарантира пълно съответствие с правото на ЕС що се отнася до ефикасното функциониране на съдебните системи, борбата срещу изпирането на пари, банковия надзор, обществените поръчки, градоустройството и развитието;

12. призовава отново малтийските органи да изпълнят изцяло всички неизпълнени препоръки на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа, Венецианската комисия, Групата държави срещу корупцията (GRECO) и Комитета на експертите по оценяване на мерките срещу изпирането на пари и финансиране на тероризма (Монивал); счита, че препоръките относно националния парламент и депутатите, действието на решенията на Конституционния съд и специализираните трибунали следва да бъдат правилно изпълнени; призовава малтийските органи да поискат становището на Венецианската комисия относно спазването на нейните препоръки; запазва си правото сам да отправи такова искане в съответствие с член 3, параграф 2 от Устава на Венецианската комисия и параграф 28 от Меморандума за разбирателство между Съвета на Европа и Европейския съюз;

13. признава, че убийството на Дафне Каруана Галиция предизвика реформи за подобряване на защитата на журналистите и за защита на свободата на медиите; подчертава обаче, че малтийските органи следва да предприемат допълнителни доказуеми стъпки, като определят дългосрочни законодателни и политически мерки, които да послужат да се осигури среда за критична, независима журналистика в Малта и отчетност на политиците и длъжностните лица, по-специално от гледна точка на предотвратяването и санкционирането на публичното или онлайн отправяне на заплахи, осъществяване на тормоз, малтретиране и дехуманизиране на журналисти; призовава малтийското правителство да разгледа съществуващите опасения, свързани със свободата на медиите и независимостта медийните регулатори и на обществените и частните медии от политическа намеса и нарастващото използване на изказвания, проповядващи вражда и омраза, в социалните медии;

14. изразява дълбока загриженост относно вредното въздействие на схемите за гражданство и пребиваване върху интегритета на гражданството на ЕС; припомня неотдавнашните разкрития относно снизходителното тълкуване на изискванията за пребиваване с цел натурализация, както и ролята на посредниците и участието на длъжностни лица; отново призовава малтийските органи да гарантират прозрачност и да прекратят своите схеми за предоставяне на гражданство и право на пребиваване срещу инвестиции, вместо да ги изменят; призовава Комисията да представи своето мотивирано становище по съответното дело за нарушение във възможно най-кратък срок;

15. отбелязва, че защитата на разследващите журналисти и лицата, подаващи сигнали за нередности, е от жизненоважен интерес за обществото; отбелязва ключовата роля на международните и малтийските организации на гражданското общество и на журналистите, за да се продължат разследванията на Дафне Каруана Галиция; призовава малтийските органи да гарантират защитата на личната безопасност, поминъка и по този начин независимостта на журналистите и лицата, подаващи сигнали за нередности, на всяка цена и по всяко време; призовава малтийските органи бързо да въведат Директива (ЕС) 2019/1937 ([6]);

([6]) Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17).

16. призовава Комисията да предложи законодателство на ЕС за борба срещу стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, за да бъдат защитени журналистите от злонамерени съдебни процеси; призовава малтийските органи междувременно да приемат национално законодателство относно стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността; подчертава, че при борбата с корупцията и лошото управление разследващата журналистика следва да получава специално внимание и финансова или фискална подкрепа като инструмент в услуга на общественото благо; подчертава необходимостта от механизми за бързо реагиране при нарушения на свободата на пресата и медиите, както и от трансграничен фонд за разследваща журналистика;

17. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Комисията, Съвета, правителствата и парламентите на държавите членки, на Съвета на Европа и на президента на Република Малта.